

Normalt ligger det mycket arbete bakom det material som man successivt skriver in i Disgen. I vissa fall kan ett ambitiöst och noggrant forskningsarbete betraktas som ett livsverk. När bärbara datorer blir allt vanligare blir det även så att vi ofta hoppar över steget att skriva med penna och papper och istället registrerar direkt i datorn. Att skaffa sig säkra och bra administrativa rutiner för sitt släktforskningsmaterial i Disgen är inte särskilt svårt. Det svåra är att själv hålla sig till rutinerna.

DISGEN I TVÅ DATORER – med en eller två användare

AV INGVAR KÄRRDAHL

Antalet datorer ökar ständigt och det är inte längre ovanligt med två eller flera datorer i ett hushåll. Datorernas prestanda ökar medan priserna sjunker. Detta har under åtminstone de två senaste åren varit mycket tydligt för de bärbara datorerna. För en släktforskare är det också väldigt smidigt att kunna ta med sig en dator till forskarsalen, anbytarträffen eller släktkalaset.

Hur hanterar man då Disgen i dessa fall? Disgen får du lov att installera på flera datorer i ditt hem. Men hur hanterar du datauppgifterna? Här gäl-

ler det att tänka till utifrån den egna situationen.

I den här artikeln ska jag försöka reda ut en del begrepp och åtminstone komma med några typfall som du sedan kan tillämpa efter ditt eget behov. De valda typfallen omfattar registrering och administration. Typfallen bör betraktas som mallar och klargörande av hur Disgen kan och bör hanteras i olika situationer.

En dator och en, två eller flera användare

Normalsituationen, eller i varje fall där vi startar när vi första gången börjar använda Disgen, är att vi in-

stallerar programmet i en dator. Det är säkert så vi alla har börjat använda Disgen.

Förutsättningar

- 1 En dator, en användare
- 2 En dator, två användare
  - a Två personer släktforskare i var sin släkt
  - b Två personer släktforskare i gemensam släkt

Typfall 1

En dator, en användare

Det är bara du i familjen som använder Disgen. I det här fallet är Disgen mycket enkelt och okomplicerat att administrera.

Det viktigaste du behöver tänka på är att skaffa dig rutiner för att säkerhetskopiera de uppgifter som du själv skrivit in i Disgen. Dina uppgifter finns lagrade i det som jag kallar för Disgens databas och den finns i Disgens datamapp (Dg8Data).

En annan betydelsefull åtgärd är att alltid uppdatera till Disgens senaste version.

Typfall 2a

En dator, två personer släktforskare i var sin släkt

Låt oss anta att både Anna och Bertil släktforskare. Detta ger oss genast två olika sätt för hanteringen och arbetet med Disgen.

Den första åtgärden är att skapa två datamappar och ge dessa unika namn. I den här situationen föreslår jag namnen: "Dg8Data_Anna" respektive "Dg8Data_Bertil" (utan citat-

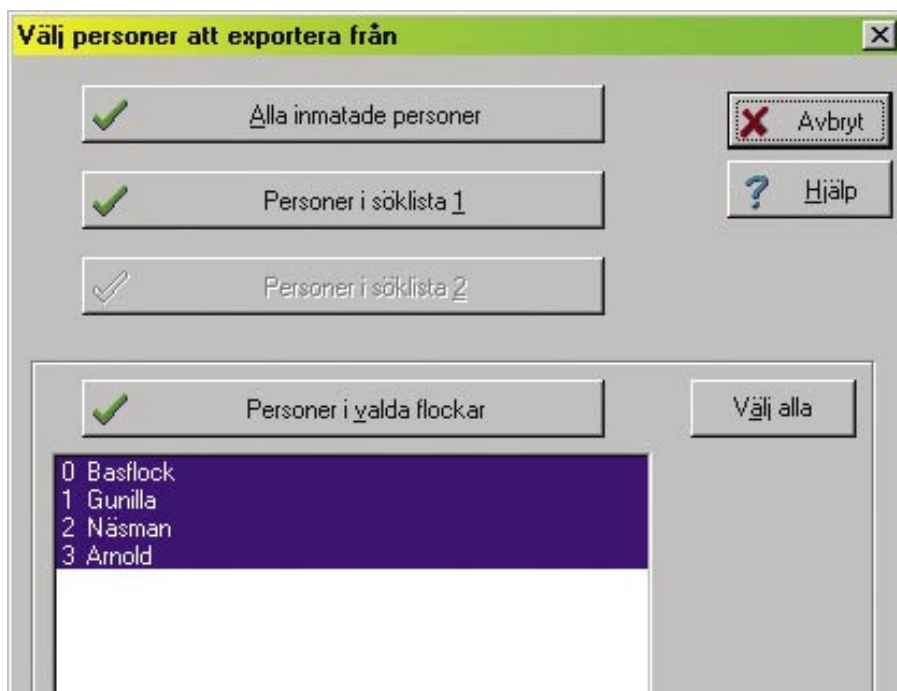

Bild 1

tecken). Beträffande namnändring se faktaruta.

När Anna eller Bertil öppnat Disgen för att arbeta med sitt material så kontrollerar de längst ner till höger på skärmen vilken av databaserna som är aktiv dvs. vald. Om t.ex. Anna ser att den aktiva datamappen tillhör Bertil så går hon in på Inställningar/Systemet och ändrar till sin datamapp. För övrigt är detta helt jämförbart med typfall 1.

Typfall 2b

En dator, två personer släktforskar i gemensam släkt

Detta förhållande är helt jämförbart med typfall 1 bortsett från att två personer vid skilda tillfällen registrerar i samma datamapp.

Två eller flera datorer och en, två eller flera användare

Förutsättningar

För att kunna visa olika typfall ba-

serar jag mina exempel på nedanstående förutsättningar. I samtliga fall gör jag exemplen på två datorer, en stationär och en bärbar och Disgen är installerat på båda. En eller två personer i familjen släktforskar och registrerar i Disgen. Operativsystemet är Windows XP. Exemplen kan sedan appliceras på flera datorer och fler än två användare.

3 Båda datorerna är fristående enheter

a En person släktforskar och använder båda datorerna

b Två personer släktforskar i var sin släkt och båda använder båda datorerna

c Två personer släktforskar i gemensam släkt och båda använder båda datorerna

4 Datorerna är sammankopplade i nätverk

a En person släktforskar och använder båda datorerna

b Två personer släktforskar i var sin släkt och båda använder båda datorerna

c Två personer släktforskar i gemensam släkt och båda använder båda datorerna

Egentligen är inget av dessa fall särskilt svårt rent datormässigt. Det svåra är att bestämma sig för vilka rutiner man ska tillämpa och det kanske svåraste är att disciplinerat följa dessa.

Vid beskrivning av arbetsgången använder jag beteckningen "Dator H" för den stationära hemmadatorn och "Dator B" för den bärbara.

Typfall 3a

Fristående datorer. En person släktforskar och använder båda datorerna

Alternativ 1. När du i någon av datorerna har skrivit in nytt material eller gjort någon ändring i Disgen så tar du en säkerhetskopiera. Säkerhetskopieringen läser du in i Disgen i den andra datorn när du startar den nästa gång. Detta

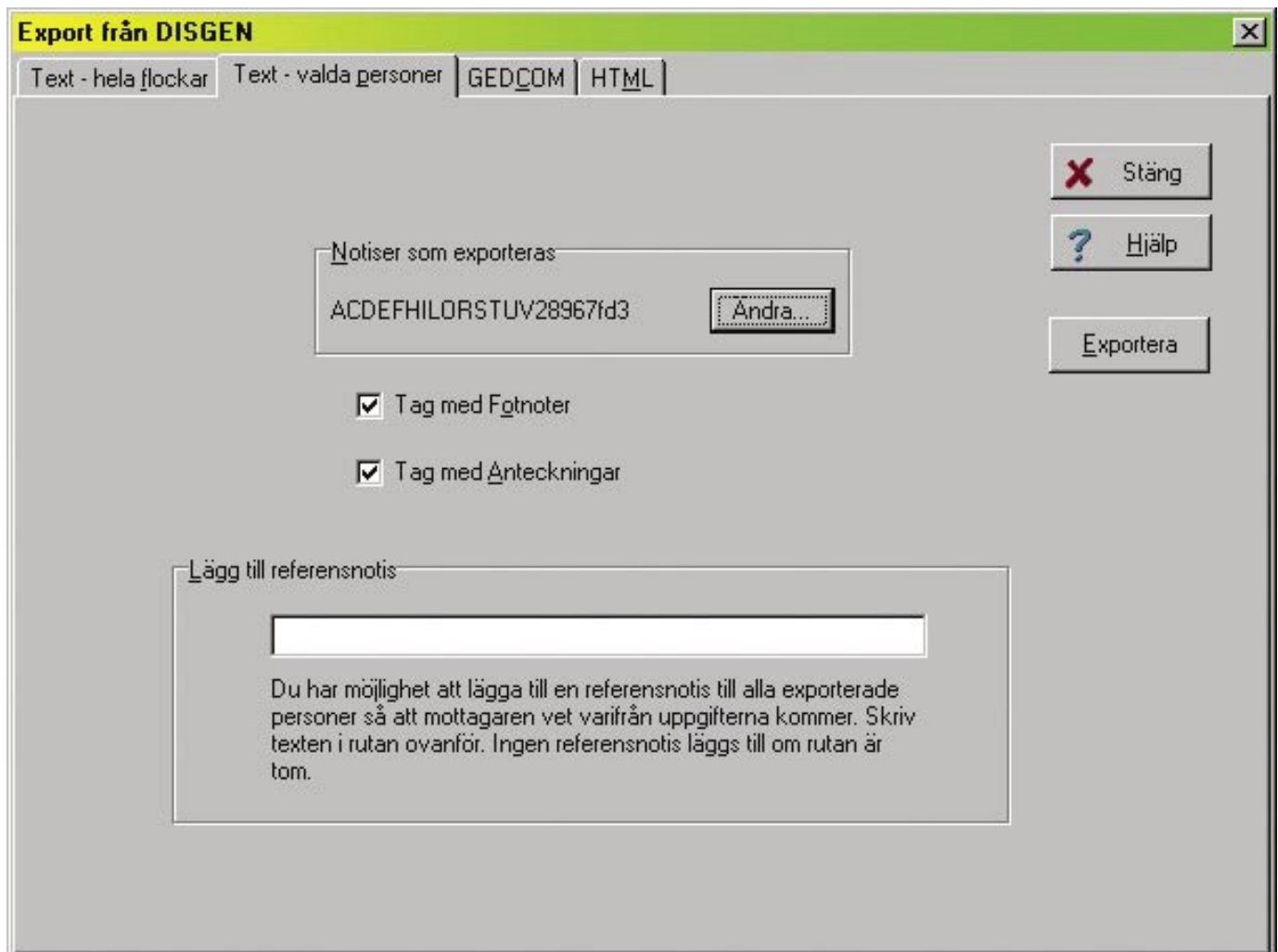

Bild 2

innebär att du alltid har ditt senaste datamaterial i båda datorerna.

Alternativ 2. Betrakta dator H som huvuddator där du ömt vårdar din databas i Disgen. Du kör inte in något material varken med säkerhetskopiering eller på annat sätt från dator B. I dator B skapar du en söklista med de personer som blivit ändrade eller är nya under den tid då du varit ute på vift med dator B (se Faktaruta). Sedan tar du fram personuppgifterna på dessa och skriver in förändringarna i dator H. Då ser du och kan kontrollera och korrigera eventuella felaktiga uppgifter som i all hast skrevs in på släktkalaset, ibland även av någon annan än dig själv. Det här alternativet är något långsammare men betydligt säkrare och jag vill gärna rekommendera den här metoden.

Typfall 3b

Fristående datorer. Två personer släktforskar i var sin släkt och båda använder båda datorerna

I det här fallet är det lämpligt att i båda datorerna installera två datamappar.

Vi kallar, som tidigare, personerna för Anna och Bertil och ändrar datamapparnas namn till "Dg8Data_Anna" respektive "Dg8Data_Bertil" (obs utan citattecken). Beträffande namnändring se faktaruta.

Efter den här åtgärden kan båda personerna välja att arbeta enligt alternativ 1 eller 2 i typfall 3a. De båda personerna behöver inte heller välja att arbeta enligt samma alternativ.

Typfall 3c

Fristående datorer. Två personer släktforskar i gemensam släkt och båda använder båda datorerna

Alternativ 1. Om Anna och Bertil inte forskar och registrerar i Disgen samtidigt i var sin dator så kan den här situationen lösas enligt typfall 3a.

Alternativ 2. Anna och Bertil sitter vid var sin dator och registrerar samtidigt olika uppgifter i var sin databas. Nu erhålls således två varianter av den gemensamma forskningen. Detta utesluter helt möjligheten att använda säkerhetskopiering för att slå ihop datamaterialet. Alternativ 2 i typfall

3a är dock en mycket bra, säker och rekommendabel metod.

Alternativ 3. Betrakta t.ex. dator H som huvuddator. I dator B söker du fram ändrade och nya personer under aktuell tidsperiod. Sortera söklistan efter kolumnen med individnummer. Börja med lägsta numret och gör aktuella förändringar i personuppgifterna för de personer som redan finns i dator H. Efter hand som du gör ändringarna raderar du personen från söklistan i dator B. Till slut består då söklistan enbart av de personer som du har nyregistrerat i dator B och som alltså ska tillföras databasen i dator H.

Nu kan du exportera dessa personer med funktionen Verktyg/Exportera personer/Text – valda personer/Exportera/Personer i söklista 1. Bild 1. Innan du gör exporten måste du ställa in vilka uppgifter som ska exporteras. Bild 2. Beträffande notiserna så har Alla valts. Bild 3.

Den erhållna filen flyttar du över till dator H. Du ska nu importera dessa personer och det gör du med funktionen Verktyg/Importera personer. Markera Oförändrade för Efternamn och Förnamn samt markera Med omnumrering i alternativet Metod. Klicka därefter på Importera. Bild 4.

Databasen i dator H ska nu ha kompletterats med de nyregistrerade personerna.

Varning! Tänk på att omnumrering innebär att individnumren kommer att ändras. Om du i några sammanhang använder dig av individnummer som referens så kommer detta efter den här åtgärden att kunna peka på fel person.

Typfall 4a

Datorerna i nätverk. En person släktforskar, använder båda datorerna

Detta är egentligen det lättaste fallet att hantera och eliminerar i stort sett alla möjligheter att misslyckas.

Börja med att placera datamappen, Dg8Data, på lämplig plats i dator H. Gör nödvändiga inställningar i nätverket, dela ut enheter och mappar så att du kan nå datamappen från båda datorerna. Namna om datamappen till dagens datum (Dg8Data_åååå-mm-dd). När du är hemma så arbetar du mot denna datamapp oberoende av om du gör det från dator H eller B. Tänk på att du efter varje namn-

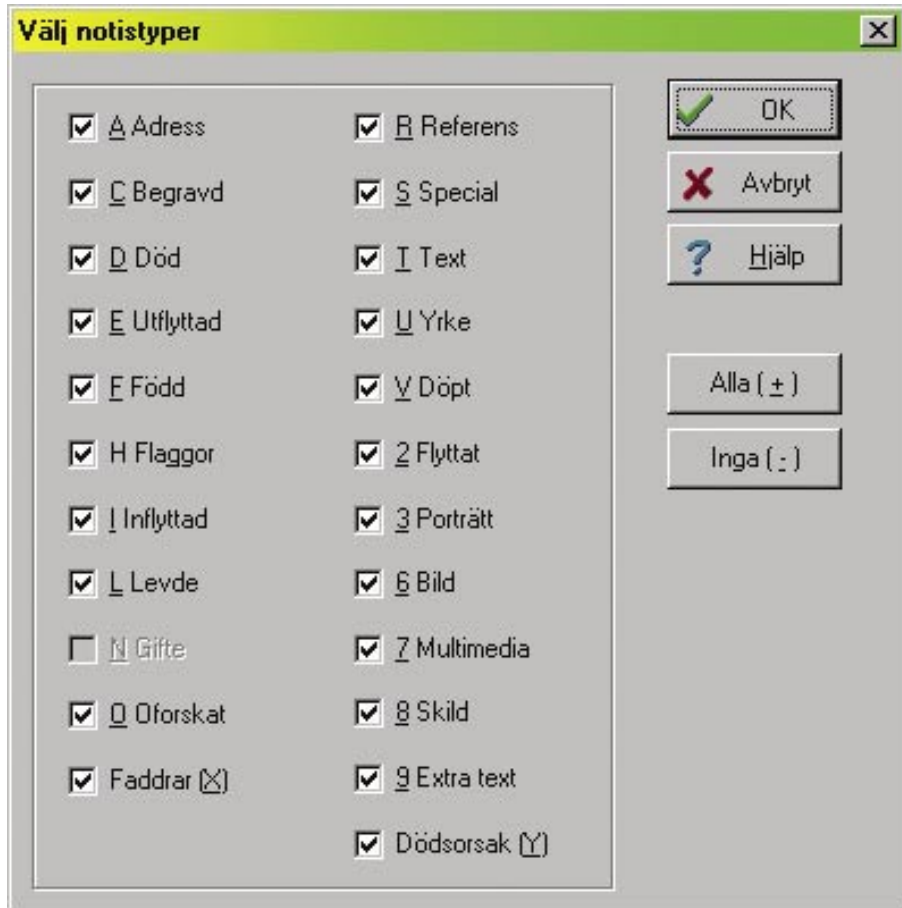

Bild 3

ändring av Dg8Data måste gå in i Inställningar/Systemet och välja datamappen med senaste datum. Gör den inställningen vid samma tillfälle i båda datorerna så riskerar du inte att av misstag arbeta i en äldre datamapp.

När du ska ut och resa med dator B gör du så här:

Alternativ 1.

- 1 Kopiera "Dg8Data_åååå-mm-dd" i dator H och placera kopian i Mina dokument i dator B.
- 2 Namna omedelbart om datamappen i dator B till nytt dagens datum. När du nu är på resande fot arbetar du mot den här databasen.
- 3 När du kommer hem flyttar du datamappen från dator B till den gemensamma platsen i dator H. Därefter väljer du i båda datorerna, via Inställningar/Systemet, datamappen som du nyss flyttade från dator B. Denna datormapp är ju nu datamappen med det senaste datumet och därmed är det den datamapp som du ska fortsätta att arbeta mot. I dator H kommer det successivt att

finnas ett antal Dg8Data-mappar där du efter hand kan ta bort de äldsta.

Alternativ 2. Efter hemkomst med dator B kan du för uppdatering av databasen i dator H tillämpa principerna i typfall 3a alternativ 2.

Typfall 4b

Datorerna i nätverk. Två personer släktforskar i var sin släkt och båda använder båda datorerna

Nu skapar du först två datamappar med personernas namn enligt typfall 3b. Därefter kompletteras respektive mapp med datum enligt typfall 4a. Datamapparnas namn blir således "Dg8Data_Anna_åååå-mm-dd" respektive "Dg8Data_Bertil_åååå-mm-dd".

Beträffande placering, hantering och övriga åtgärder sker detta enligt typfall 3a.

Typfall 4c

Datorerna i nätverk. Två personer släktforskar i gemensam släkt och båda använder båda datorerna

Den här situationen är egentligen inte svår men ställer höga krav på ett disciplinerat arbete för att inte strula till det i databasen.

Alternativ 1. Anna och Bertil sitter hemma och släktforskar vid var sin dator. Eftersom Disgen inte är fleranvändaranpassat så kan Anna och Bertil inte samtidigt från var sin dator registrera i den gemensamma databasen. För att eliminera alla möjligheter till funktionsproblem i Disgen så bör Disgen endast vara öppet i en dator åt gången eftersom båda programinstallationerna jobbar mot samma datamapp.

Alternativ 2. Anna ska åka på en kusinträff och räknar med att få lite kompletteringar till släktforskningen. Bertil stannar hemma och registrerar en del kompletteringar och lägger även till några nya personer. Anna tar därför en kopia på den gemensamma datamappen och lägger den i dator B.

När Anna kommer hem så börjar

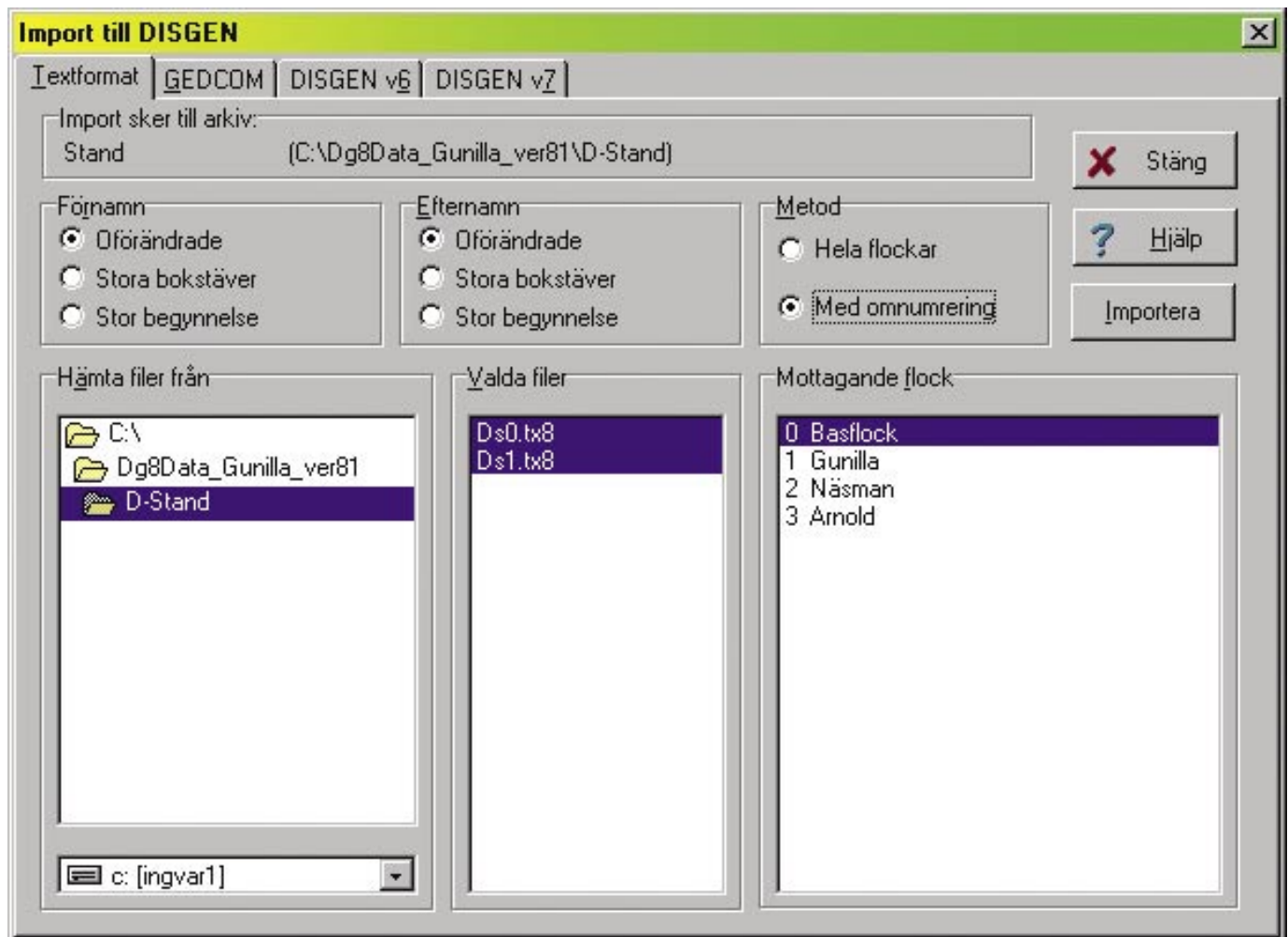

Bild 4

hon med att öppna de båda, nu olika, databaserna i var sin dator. Med hjälp av söklistan jämförs det nya materialet i datorerna. Det visar sig att det i dator B finns betydligt mycket mer nytt material. Det nya materialet från dator H förs därför över till dator B enligt någon av metoderna som beskrivs i typfall 3c alternativ 2 eller alternativ 3. Efter lämplig namnjustering flyttas slutligen datamappen från dator B till hemmaplaceringen i dator H.

USB-minne

USB-minnet kan i vissa fall vara ett utmärkt sätt att ta med sig hela sin Dg8Data-mapp istället för att släpa med hela sin egen dator. Det förutsätter emellertid att Disgen finns på den dator där du tillfälligt ska arbeta med ditt eget material. Du ska arbeta direkt mot din datamapp på USB-minnet. Du väljer den på normalt sätt med Inställningar/Systemet. Flytta alltså inte över din datamapp till den lånade datorn.

Extern hårddisk

Har du en extern hårddisk kan du använda den på samma sätt som ett USB-minne.

Säkerhetskopiering

I allt det arbete som beskrivits tillkommer en mycket viktig detalj – säkerhetskopiering. Slarva inte med säkerhetskopieringen. Kontrollera regelbundet att säkerhetskopiorna fungerar. Spara några säkerhetskopior bakåt i tiden. Även en äldre säkerhetskopia kan bli räddningen i nöden. Vill du veta mer om säkerhetskopiering läs i Diskulogen nr 73 ”Lär dig mer om Disgen 8” artikel nr 13 på sidorna 24–27.

Sammanfattning

Du som läst den här artikeln har säkert också hittat vilket typfall som bäst passar in på din situation. Du har säkert också insett att det är dina egna forskar- och datorambitioner som gör att det kräver mer av dig när du jobbar med Disgen. Vissa detaljer i de fall som man själv gör mest krångliga kan tyckas lite besvärliga men vad är en extra stund vid datorn mot det stora och tidskrävande arbetet att forska fram alla uppgifter. ■

FAKTA

- Med nätverk syftas på varje typ av sammankoppling av datorer som gör att dessa internt i hemmet kan kommunicera med varandra.
- Administratör i datorn har tillgång till alla dess funktioner.
- Ensamanvändare i datorn har tillgång till alla dess funktioner.
- Eget konto i datorn innebär begränsad tillgång till dess funktioner. Begränsningarna bestäms av administratören.
- Administratör i nätverket har tillgång till alla dess funktioner.
- Dela ut enheter och mappar görs genom inställningar i Egenskaper för respektive enhet eller mapp. Dela ut innebär att göra materialet tillgängligt för andra användare i nätverket.
- Dis Arkiv erbjuder, medlemmar i Dis, unika förmåner för deponering av forskarmaterial.
- Lästips i Diskulogen nr 73. Artiklarna om säkerhetskopiering och uppdatering av Disgen innehåller värdefull information om Disgens datamapp. Här behandlas namnändring, placering och tillgänglighet samt vissa andra åtgärder som gäller underhållet av datamappen. Artiklarna finns på sidorna 24–29.
- Lästips i Diskulogen nr 72. Del 12 – Lär dig ändra utan rädsla, som visar lite om hur man kan jobba med flera datamappar och var man hittar dem.
- Dis hemsida: www.dis.se Här kan du leta upp tidigare artiklar i artikelserien www.dis.se/discus/ och klicka vidare på: 3. Disgen – Släktforskarprogrammet samt därefter på: Artikelserien – ”Lär dig mer om Disgen 8”.
- Sökning på tidsperiod i Disgen finns beskrivet i artikel i Diskulogen nr 71.
- Namnändra datafil görs genom att i Utforskaren högerklicka på filnamnet och sedan göra önskade ändringar. Avsluta med Enter. Fil eller mapp får ej användas när detta görs.
- Någon funktion för selektiv uppdatering mellan två databaser i Disgen finns inte.

Förbättringsförslag och felrapporter.

När du som Disgenanvändare har något förbättringsförslag eller har hittat något fel i Disgen behövs detta komma till Produktrådets kännedom. (Läs mer om Disgenorganisationen i Diskulogen nr 72 sid. 28).

Vägen till Produktrådet går via Disgens faddrar. Gör så här om du vill lämna:

Förbättringsförslag. E-posta till närmsta fadder och beskriv ditt förslag så tydligt som möjligt. Ange syftet med förslaget och beskriv vilka förbättringseffekter som ditt förslag innebär. Faddern kontrollerar om det finns liknande förslag eller om utveckling pågår i den riktning du föreslagit. Om ditt förslag är helt nytt så lägger faddern in det i Disgens rapportsystem där det får ett unikt nummer. Om liknande förslag redan finns

så kompletteras dessa rapporter med dina synpunkter.

Felrapport. Även här ska du kontakta en fadder via e-post. Beskriv felet detaljerat. Faddern ser efter om felet redan observerats och kompletterar tidigare felrapport med sådana uppgifter från dig som eventuellt inte framkommit i tidigare rapport. Om felet som du rapporterar inte finns registrerat så försöker faddern att med din beskrivning reproducera felet. Därefter lägger faddern in en felrapport i Disgens rapportsystem.

Begär av din fadder att få besked om vilka åtgärder han vidtagit med din förbättrings- eller felrapport. Alla rapporter i Disgens rapportsystem behandlas av Produktrådet eller utvecklare.

INGVAR KÄRRDAHL

ANSVARIG FÖR FADDERVERKSAMHETEN